

no-catalana tenim la continuació d'un PATU- sorotàptic, del qual són parents molt atansats els citats persa antic *pāuv*, paleoslau *pasp*, pruss. ant. *posty*, i que es presenta, amb diferent amplifícatiu radical, en el sorotàptic **pā-ro-⁵* 'pasturatge', transportat a terres britòniques. En una arrel pre-romana és ben concebible que davant la U, vocàlica i en hiatus, del verb **PATUIRE*, i del substantiu derivat (PATUENDO-, PATUINKO-), la -T pretònica romangués simple; i que, en el substantiu radical **PÁTYO(M)*, davant una *ū* semiconsonàntica, 10 es duplicués, ja en temps romans, o abans, en **PATTYO(M)*. Explicant-nos així l'alternança entre *-d* (*padoir*) i *-t* (*patu*).

És ben possible que aquest ètimon el tinguem documentat, i no pas merament postulat, com sigui que 15 *PATTUA* (aparentment el plural del neutre *PATTUOM*) consta en una inscripció fúnebre de Renània (a Nesselhauf, entre Aachen i Colònia), datable en el S. II d. J. C.¹⁶ De fet no és possible dubtar després de les investigacions de Weisgerber, que el substrat primer de Renània era afí al sorotàptic; i que allà, tant els germànics com els celtes, foren intrusos més tardans.

DERIV.: *Patiet*. +*Patillo* 'vessant de muntanya' Vall de Ribes («en aquell *patilu* hi ha la Font d'En Guillem» Querolbs, 1935); estic quasi segur que això es reapareix en els Pirineus centrals (crec que en el vessant gascò), però no en retrobo la nota; la terminació fa dubtar: potser un derivat del castellanisme *patilla* que en pendre el significat de 'galta' (> vessant) es barrejaria amb *pati*? O seria *patu* amb terminació *-u* 30 i el sufix diminutiu de *barranquill*, *canalilla*, *clavilla*? Cf. *patillo* 'part de l'ormeig de la pesca al bou', que també es pot relacionar amb les dues coses.

CPT.: *Patimoll* o *patamoll* 'aiguamoll, moixal': molt general a tot el català occidental, al Nord de la partió 35 Ebre-Segre: a l'extrem Sud de l'àrea (Vilosell, Aitona) sento *patimòl*, però *patamòl* a tota la resta, forma en la qual es parteix de la variant antiga i occitana *patu* (V. supra), amb dissimilació vocàlica *u-ó* > *a-ó*: així ja des de Sarroca de Lleida (1935), Cubells (1964), Fonz 40 (*AORBB* II, 261), *patamòls* Urgellet (Bellestar, 1964); i així ho tinc anotat de tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera,¹⁷ de la Vall d'Aneu («a la Font de la Llosa no hi ha cap *patamoll* ni estany» Isavarre, 1959), a les Valls del Flamicell i de Boí [1953 ---] 43 i fins a la de Benasc: *patamoll* «charco» recull Rohlfs a Renanué (*Dicc. Pir. Arag.*).

Patamollar coll. («a les Fontanelles hi surten fontes: hi ha *patamollá*» Boí, 1953); o bé *patamoller* («el Prat d'Areny és un *patamollé* que no val res» Paüls de Fla.). Sembla ser un compost paral·lel a aquest un mot provençal que deu sortir de *patu-liech* = *pati-llit*: «venié --- revilhà li lèbre au *petoulié*» (trad. «dans leur gîte», *Calendau* II, 5.7).

¹ Almenys en l'aspecte semàntic, i ambiental, i pel radical, n'és inseparable un mot no ben explicat que també usà Mistral, i deu designar bàsicament les garrigues freqüentades per una mena d'animal (o esperit) salvatge: «Fado Esterello, en toun *pategue* nous veicé mai, e Diéu çai siegue!» (*Calendau* VII, 60

55.1, traduït «dans les lieux que tu hantes»). Per explicar-me la terminació pensaria jo en una combinació amb un *parregue*, representant de *PARRICUM*, que crec documentat dialectalment i almenys hi ha *pàrrec* 'corralet de certs animals' (ja S. XII, gloss. del Brunel, i *PSW*), i avui la forma rodanesa és *pargue* «enclos où l'on parque les moutons», *mudà, meirà ou virà lou pargue* «changer le parc» (*TdF*), ross. *parreguera*; car és clar que el rodanès modern presuposa una base *pàrregue*, tipus fonètic que segons els hàbits fonètics de l'occità modern, amb l'abolició dels proparoxítons, adés se sincopa com a *pargue*, adés desplaça l'accent (com *oulegue* 'évol' *ÓLEKO-*, cast. *YEZGO*, *roussegue*, *carregue*) (vegeu *PARRA*, oc. ant. *parra* «terrain près d'une maison»). — ² Crec que s'ha de posar en relació amb una forma *patil* que l'*InoLC* recull en cinc documents ross. del S. XIII (1213-1253), evidentment accentuada en la *i*, i amb un sufix com el de *corril*, *cabanil*, *porcil* etc. Per a *-il/-in* com a alteració castellana, recordem els casos de *camarin/camaril*, *torin/toril*. — ³ Del sentit rústic i terral del mot, a penes hi ha res en castellà; potser alguna excepció es va esmunyir cap al llenguatge plebeu dels pobladors d'Amèrica: un índex escadusser de l'Argentina i un d'ambigu de Venezuela, a la nota 4 de l'article del *DECH*, a veure allà com a coses merament curioses. — ⁴ Segurament perquè la dada única de *patidus* en la *Mulomedicina Chironis* el dona com a equivalent de *patulus* (rival poc corrent de *patens*), cregué prudent M-Lübke posar *patulus* en la nova edició, però només per rebutjar la idea de derivar-ne *patio* (sense explicacions, per òbviament impossible). A causa d'això, ¿hi va pensar verament l'etimòleg de l'*AlcM*? Però jo diria que hi ha errada de còpia en el que s'hi llegeix, i que el que devia dir el text autèntic és «no sembla relacionable amb el ll. 'patulus' perquè l'oposició fonètica es veu clara». En canvi M-Lübke remet a l'onomatopeia *TAPP*, on tracta de *tàpia* i oc. *tapi* 'piconar'; però ja no hi diu res de *pati*: es veu que, repensant-s'hi mentrestant, es devia deixar córrer la idea d'una metàtesi tan fantàstica. — ⁵ Ara ja no em sembla possible relacionar amb *PASCERE*: sí, hi ha casos com *creocere* amb participi *cretum*, o *NASCI* amb participi *natum*, i un temps vaig pensar si haurien pogut crear un vulgar **PATUM* en lloc de *PASTUM*, d'on **PATU IRI* 'estar per ser pasturat' > *padoir*; però comença per ser d'una gran inversemblança el fet que, si hagués existit tal forma d'un mot tan conegut, no l'hagués recollida ningú; i el model d'aquells dos participis és tan rar en llatí que no és de creure que proliferés. — ⁶ Això ja és més que dubtós. Els Beneditins afegiren a Du C. un article *patule*, que valdria el mateix que *pascuum*, *patuum*, però salta a la vista que és una ultracorrecció de *padule* *PALUDEM* 'pantà', testificada un sol cop en un doc. italià; a continuació ells mateixos, moguts per *patuum*, hi afegiren un altre article *patulum* que, inspirant-se en aquell mot, proposaven traduir pel fr. *cour*; per